Zbierka súdnych rozhodnutí

NÁVRHY GENERÁLNEJ ADVOKÁTKY
ELEANOR SHARPSTON
prednesené 26. januára 2012 [1]

Vec C-564/10

Bundesanstalt für Landwirtschaft und Ernährung
proti
Pfeifer & Langen Kommanditgesellschaft

[návrh na začatie prejudiciálneho konania podaný Bundesverwaltungsgericht (Nemecko)]

„Ochrana finančných záujmov Európskej únie — Premlčacia doba týkajúca sa nárokov na úroky podľa vnútroštátneho práva popri vrátení protiprávne získaných súm pomoci — Výklad a uplatniteľnosť článku 3 nariadenia (ES, Euratom) č. 2988/95“

1. V prejednávanom návrhu na začatie prejudiciálneho konania sa Bundesverwaltungsgericht (Nemecko) pýta, či nároky na úroky, ktoré vznikajú ako dôsledok nezrovnalosti definovanej v nariadení č. 2988/95 [2], sú upravené nariadením alebo vnútroštátnym právom.

Právny rámec

Článok 325 ZFEÚ

2. Podľa článku 325 ZFEÚ členské štáty bojujú proti podvodom a iným protiprávnym konaniam poškodzujúcim finančné záujmy Únie.

Ochrana finančných záujmov Európskej únie

3. Nariadenie č. 2988/95 na účely ochrany finančných záujmov Európskej únie stanovuje niekoľko všeobecných pravidiel týkajúcich sa kontrol, administratívnych opatrení a sankcií postihujúcich nezrovnalosti týkajúce sa práva Únie, ak je pomoc poskytovaná príjemcom podľa politík EÚ [3]. Pred jeho prijatím neexistovali žiadne spoločné pravidlá Spoločenstva, ktoré by definovali takéto nezrovnalosti. [4]

1 — Jazyk prednesu: angličtina.

2 — Nariadenie Rady (ES, Euratom) č. 2988/95 z 18. decembra 1995 o ochrane finančných záujmov Európskych spoločenstiev (Ú. v. ES L 312, s. 1; Mim. vyd. 01/001, s. 340).

3 — Používam označenie „Európske spoločenstvo“ (alebo „Spoločenstvá“), ak odkazujú na ustanovenia právnych predpisov používajúcich toto označenie; v ostatných prípadoch uvádzam „EÚ“ alebo „Európska únia“.

4 — Článok 1 ods. 1.

4. Podľa tretieho odôvodnenia „sa… treba brániť vo všetkých oblastiach činom, ktoré poškodzujú finančné záujmy spoločenstiev…“. Štvrté odôvodnenie uvádza, že ak má byť boj proti podvodom poškodzujúcim finančné záujmy Spoločenstva účinný, treba stanoviť spoločný právny rámec pre všetky oblasti politík Spoločenstva.

5. Článok 1 ods. 2 nariadenia č. 2988/95 stanovuje:

„‚Nezrovnalosť‘ je akékoľvek porušenie ustanovenia práva spoločenstva vyplývajúce z konania alebo opomenutia hospodárskeho subjektu, dôsledkom čoho je alebo by bolo poškodenie všeobecného rozpočtu spoločenstiev alebo rozpočtov nimi spravovaných, buď zmenšením, alebo stratou výnosov plynúcich z vlastných zdrojov vyberaných priamo v mene spoločenstiev alebo neoprávnenou výdajovou položkou.“

6. Článok 2 stanovuje, že správne kontroly, opatrenia a sankcie sa zavedú v takej miere, aby zabezpečili náležité uplatňovanie práva Spoločenstva. Právo Spoločenstva stanoví druh a rozsah správnych opatrení a sankcií potrebných na správne uplatnenie daných pravidiel, zohľadňujúc druh a závažnosť protiprávneho konania, poskytnutej alebo získanej výhody a stupeň zodpovednosti. Za podmienok ustanovených platným právom Spoločenstva sa postupy pri uplatňovaní kontrol, opatrení a sankcií Spoločenstva spravujú vnútroštátnym právom. [5]

7. Článok 3 nariadenia č. 2988/95 stanovuje:

„1. Premlčacia doba konania [na začatie stíhania – *neoficiálny preklad*] je štyri roky od času spáchania nezrovnalosti… Odvetvové predpisy však môžu ustanoviť kratšie obdobie, ktoré však nesmie byť kratšie ako tri roky.

V prípade pokračujúcej alebo opakujúcej sa nezrovnalosti, premlčacia doba začína plynúť odo dňa, keď sa nezrovnalosť skončila. V prípade mnohoročných programov plynie premlčacia doba až do úplného skončenia programu.

Premlčacia doba sa prerušuje pri akomkoľvek akte príslušného orgánu, o ktorom je daná osoba upovedomená a týka sa vyšetrovania alebo právneho konania v súvislosti s nezrovnalosťou. Premlčacia doba začína plynúť znova po každom akte prerušenia.

…

2. Lehota na vykonanie rozhodnutia ukladajúceho správnu sankciu je tri roky. Toto obdobie sa začína dňom, keď sa rozhodnutie stáva konečným.

Prípady prerušenia premlčacej doby a prerušenia správneho konania [Prípady prerušenia a pozastavenia – *neoficiálny preklad*] sú upravené príslušnými ustanoveniami vnútroštátneho práva.

3. Členské štáty si zachovávajú možnosť uplatňovať… dlhšie doby a lehoty ako tie, ktoré sú ustanovené v odsekoch 1 a 2 v tomto poradí.“

8. Článok 4 stanovuje:

„1. Je všeobecným pravidlom, že pri akejkoľvek nezrovnalosti sa neprávom získaná výhoda odníme:

— povinnosťou zaplatiť alebo vrátiť dlžné alebo neprávom získané sumy,

5 — Článok 2 ods. 1, 3 a 4.

…

2. Uplatnenie opatrení uvedených v odseku 1 sa obmedzí na zrušenie poskytnutej výhody chody [zvýšenej – *neoficiálny preklad*], ak je tak ustanovené, na úrok [o úrok – *neoficiálny preklad*] určený na základe paušálnej sadzby.

…

4. Opatrenia ustanovené v tomto článku sa nepovažujú za tresty.“

9. Článok 5 stanovuje správne sankcie, ktoré sa uplatnia v prípade úmyselných nezrovnalostí alebo nezrovnalostí spôsobených nedbanlivosťou.

Pravidlá uplatniteľné na lehoty, dátumy a termíny

10. Nariadenie (EHS, Euratom) č. 1182/71 [6] stanovuje jednotné pravidlá uplatniteľné na lehoty, dátumy a termíny vo vzťahu k aktom prijatým Radou alebo Komisiou.

Financovanie spoločnej poľnohospodárskej politiky

11. Článok 1 nariadenia (EHS) č. 729/70 [7] zaviedol Európsky poľnohospodársky usmerňovací a záručný fond (EPUZF) ako súčasť rozpočtu Spoločenstva. Článok 8 ods. 1 tohto nariadenia stanovuje, že členské štáty vykonajú opatrenia potrebné na uistenie sa o tom, že transakcie financované EPUZF sa uskutočnili a vykonali skutočne správne, na predchádzanie nezrovnalostiam a na ich riešenie, ako aj na vymáhanie čiastok stratených v dôsledku nezrovnalostí alebo nedbanlivosti.

12. Nariadenie Rady (EHS) č. 595/91 [8] upravilo vykonávacie pravidlá k článku 8 nariadenia č. 729/90. V súlade s článkom 3 nariadenia č. 595/91 mali členské štáty povinnosť odovzdať Komisii zoznam nezrovnalostí, ktoré boli zistené v prvom správnom alebo súdnom konaní. Článok 7 ods. 1 stanovuje, že členský štát môže zadržať 20 % zo znovunadobudnutých čiastok, ak stanovené pravidlá neboli „významne porušené“.

13. Článok 32 ods. 1 nariadenia Rady (ES) č. 1290/2005 [9] sa od 16. októbra 2006 uplatní na prípady oznámené podľa článku 3 nariadenia č. 595/91, v ktorých k stanovenému dátumu nedošlo k znovunadobudnutiu v plnom rozsahu. [10] Toto ustanovenie stanovuje: „Čiastky vymožené následkom nezrovnalostí alebo nedbanlivosti a úroky s nimi spojené sú prevedené platobným agentúram a nimi pripísané ako príjem pridelený EPZF k mesiacu ich reálneho prijatia.“ [11]

6 — Nariadenia Rady (EHS, Euratom) č. 1182/71 z 3. júna 1971, ktorým sa stanovujú pravidlá pre lehoty, dátumy a termíny (Ú. v. ES L 124, s. 1; Mim. vyd. 01/001, s. 51).

7 — Nariadenie Rady (EHS) č. 729/70 z 21. apríla 1970 o financovaní spoločnej poľnohospodárskej politiky [*neoficiálny preklad*] (Ú. v. ES L 94, s. 13), zmenené a doplnené nariadením Rady (ES) č. 1287/95 z 22. mája 1995 (Ú. v. ES L 125, s. 1). Nariadenie Rady (ES) č. 1258/99 (Ú. v. ES L 160, s. 103; Mim. vyd. 03/25, s. 414) nahradilo nariadenie (EHS) č. 729/70, pokiaľ ide o výdavky vynaložené po 1. januári 2000.

8 — Nariadenie Rady (EHS) č. 595/91 zo 4. marca 1991 o nezrovnalostiach a vymáhaní čiastok neoprávnene vyplatených v súvislosti s financovaním Spoločnej poľnohospodárskej politiky a organizácie informačného systému v tejto oblasti, ktorým sa ruší nariadenie (EHS) č. 283/72 (Ú. v. ES L 67, s. 11; Mim. vyd. 03/011, s. 171), zrušené a nahradené nariadením Komisie (ES) č. 1848/2006 zo 14. decembra 2006 (Ú. v. EÚ L 355, s. 56).

9 — Nariadenie Rady (ES) č. 1290/2005 z 21. júna 2005 o financovaní Spoločnej poľnohospodárskej politiky (Ú. v. EÚ L 209, s. 1). Na dosiahnutie cieľov spoločnej poľnohospodárskej politiky („SPP“) článok 2 stanovuje, že Európsky poľnohospodársky záručný fond (ďalej len „EPZF“) je súčasťou všeobecného rozpočtu Európskych spoločenstiev.

10 — Článok 49 ods. 3 druhý pododsek nariadenia č. 1290/2005.

11 — Článok 7 ods. 1 nariadenia č. 595/91 bol nahradený článkom 46 nariadenia č. 1290/2005. Podľa článku 32 ods. 2 nariadenia č. 1290/2005 si členský štát môže strhnúť 20 % zodpovedajúcich čiastok ako paušálne uhradenie nákladov na vymáhanie, okrem prípadov týkajúcich sa nezrovnalostí alebo nedbanlivostí pripísateľných správnym orgánom alebo iným úradom príslušného členského štátu.

Odvetvie cukru

14. EÚ patrí medzi najväčších svetových výrobcov cukru.[12] Spoločná organizácia trhu v odvetví cukru poskytuje finančnú pomoc len pre cukor vyrobený v rámci určitých kvót (cukor A a B). Cukor vyrobený nad rámec výrobných kvót A a B musí byť uskladnený a použitý ako súčasť kvóty A na nasledujúci rok alebo predaný mimo EÚ na svetovom trhu bez akejkoľvek vývoznej subvencie. Podnik, ktorý vyprodukuje nadmerné množstvo presahujúce rámec svojich výrobných kvót, musí cukor, pokiaľ ho nechce vyviezť, uskladniť.

15. Systém náhrad nákladov na uskladnenie cukru za každý hospodársky rok[13] bol stanovený v článku 8 ods. 1 nariadenia Rady (EHS) č. 1785/81[14]. Členské štáty zaviedli poplatok na financovanie uvedeného systému a náhrady vzniknutých nákladov na uskladnenie.[15]

16. Tretie odôvodnenie nariadenia Rady (EHS) č. 1358/77[16] objasňovalo, že celkové náhrady sa musia rovnať celkovým vybratým poplatkom.

17. Článok 1 nariadenia č. 1358/77 stanovil, že náklady na uskladnenie cukru nahradia členské štáty. Podľa článku 4 bolo vrátenie založené na mesačných obratoch množstva v skladoch. Články 6 a 7 stanovili, že systém náhrad je založený na samofinancovaní.

18. Sedemnáste odôvodnenie nariadenia Komisie (EHS) č. 1998/78[17] stanovuje, že spracovatelia sú povinní vrátiť náhrady, na ktoré nemajú nárok.

19. Článok 13 stanovuje, že osoby majúce nárok na náhradu oznámia dotknutému členskému štátu najneskôr do 15. dňa každého mesiaca údaje týkajúce sa zásob, za ktoré sa požaduje náhrada. Podľa článku 14 ods. 1 platí, že ak je cukor, za ktorý môže byť vyplatená náhrada, uskladnený s cukrom, pri ktorom to tak nie je, umiestnia členské štáty dotknutý cukor pod colný dozor alebo správny dozor, ktorý má rovnocenné záruky.

20. Článok 15 stanovuje, že k 20. dňu každého mesiaca musia členské štáty stanoviť pre každú oprávnenú osobu celkovú výšku náhrad a celkovú výšku poplatkov. Tam, kde sú zistené rozdiely, článok 16 stanovuje úpravy, ktoré sa uskutočnia spätne.

Vnútroštátna právna úprava

21. Ustanovenia § 14 ods. 1 Marktorganisationsgesetz (zákon o organizácii trhu) stanovujú, že nároky na vrátenie osobitných zvýhodnení, ako sú náhrady na kompenzáciu nákladov na uskladnenie, sa zúročujú od okamihu ich vzniku príslušnou diskontnou sadzbou Deutsche Bundesbank (Nemecká spolková banka), zvýšenou o 3 percentá, ak právne predpisy Rady alebo Komisie Európskej únie neustanovujú inak.

12 — „Spoločná organizácia trhu s cukrom“ uverejnená Generálnym riaditeľstvom pre poľnohospodárstvo Európskej komisie (AGRI/63362/2004); pozri tiež www.fao.org, „Food outlook global market analysis sugar November 2008“.

13 — Podľa nariadení, ktoré boli v tom čase platné, sa hospodársky rok začínal 1. júla a končil sa 30. júna nasledujúceho roka.

14 — Nariadenie Rady (EHS) č. 1785/81 z 30. júna 1981 o spoločnom organizovaní trhov v sektore cukru [*neoficiálny preklad*] (Ú. v. ES L 177, s. 4), zrušené a nahradené nariadením Rady (ES) č. 2038/1999 z 13. septembra 1999 o spoločnom organizovaní trhu v sektore cukru [*neoficiálny preklad*] (Ú. v. ES L 252, s. 1). Teraz sa uplatní nariadenie (ES) č. 1234/2007 z 22. októbra 2007 o vytvorení spoločnej organizácie poľnohospodárskych trhov a o osobitných ustanoveniach pre určité poľnohospodárske výrobky (nariadenie o jednotnej spoločnej organizácii trhov) (Ú. v. EÚ L 299, s. 1).

15 — Článok 8 ods. 2 nariadenia č. 1785/81.

16 — Nariadenie Rady (EHS) z 20. júna 1977, ktorým sa stanovujú všeobecné pravidlá kompenzácie nákladov na skladovanie a zrušuje sa nariadenie (EHS) č. 750/68 [*neoficiálny preklad*] (Ú. v. ES L 156, s. 4), zrušené a nahradené nariadením Rady (ES) č. 1260/2001 z 19. júna 2001 o spoločnom organizovaní trhu v sektore cukru (Ú. v. ES L 178, s. 1; Mim. vyd. 03/033, s. 17).

17 — Nariadenie Komisie (EHS) č. 1998/78 z 18. augusta 1978, ktoré stanovuje podrobné pravidlá uplatňovania systému kompenzácie nákladov na skladovanie v sektore cukru [*neoficiálny preklad*] (Ú. v. ES L 231, s. 5).

22. Podľa § 197 a § 201 Bürgerliches Gesetzbuch (nemecký Občiansky zákonník, ďalej len „BGB“) v znení platnom do 31. decembra 2001 sú nároky z nezaplatených úrokov premlčané po štyroch rokoch od konca roka, v ktorom nárok na úrok vznikol. Podľa § 195 BGB v znení platnom od 1. januára 2002 bola táto doba skrátená na tri roky. Ustanovenie § 229 ods. 6 Einführungsgesetz zum Bürgerlichen Gesetzbuch (zákon zavádzajúci nemecký Občiansky zákonník) stanovuje, že predchádzajúca štvorročná premlčacia doba naďalej platí pre úroky dlžné za roky 1999 a 2000.

23. Vnútroštátny súd vysvetľuje, že podľa nemeckého práva platí, že hoci nároky na úroky akcesoricky závisia od existencie hlavnej pohľadávky, inak sú samostatné. Z pohľadu premlčania to znamená, že sa nemôžu naďalej uplatňovať, ak je hlavná pohľadávka premlčaná, ale že inak môžu samostatne vzniknúť a samostatne sa môžu premlčať.

24. Vnútroštátny súd uvádza, že problémy môžu vniknúť vtedy, ak vnútroštátne právo stanovuje, že úroky môžu byť požadované len za obdobie po postihnutí nezrovnalosti a v takom prípade by mohli byť premlčané ešte skôr, než by vznikli.

25. Podľa § 53 ods. 1 Verwaltungsverfahrensgesetz (zákon o správnom konaní, ďalej len „VwVfG“) zastavuje správny akt prijatý na účely stanovenia alebo zavedenia nároku právnickej osoby verejného práva premlčaciu dobu [18] v zmysle tohto nároku, pokiaľ sa správny akt nestane konečným alebo do šiestich mesiacov od jeho vykonania iným spôsobom.

Skutkový stav, konanie a prejudiciálne otázky

26. V hospodárskych rokoch v odvetví cukru 1994/95, 1995/96 a 1996/97 boli spoločnosti Pfeifer & Langen KG (ďalej len „Pfeifer“) poskytnuté náhrady nákladov na uskladnenie cukru na základe jej mesačných žiadostí.

27. V nadväznosti na vyšetrovanie vydal Bundesanstalt für Landwirtschaft und Ernährung (ďalej len „Bundesanstalt“) rozhodnutie, v ktorom uviedol, že náklady na skladovanie vrátené za uvedené hospodárske roky musia byť nahradené, pretože spoločnosť Pfeifer získala neoprávnenú výhodu na základe nezrovnalosti. Spoločnosť vo svojich žiadostiach nadhodnotila množstvo cukru, ktoré bolo základom vrátenia nákladov na uskladnenie.

28. Konania pred vnútroštátnym súdom sa týkajú po prvé žaloby o vrátenie nákladov na uskladnenie (ďalej len „hlavná pohľadávka“) a po druhé nárokov na úroky vyplývajúce z hlavnej pohľadávky (ďalej len „dlžné úroky“). [19]

29. Pokiaľ ide o hlavnú pohľadávku, Bundesanstalt vydal 30. januára 2003 tri rozhodnutia (ďalej len „hlavné rozhodnutia“), v ktorých bolo uvedené, že spätne požadované sumy mali byť odo dňa prijatia úročené. Stanovenie presnej výšky úrokov bolo vyhradené neskorším rozhodnutiam.

30. Pfeifer sa proti hlavným rozhodnutiam odvolala. Dňa 10. októbra 2006 Bundesanstalt vo svojej podstate zamietol odvolanie tejto spoločnosti, rozhodol však o znížení výšky hlavnej pohľadávky. Pfeifer podala žalobu spochybňujúcu rozhodnutie Bundesanstalt, ktorým bolo jej odvolanie zamietnuté.

31. Pfeifer uhradila hlavnú pohľadávku vo výške 469 941,12 eura 15. novembra 2006.

18 — Vnútroštátna právna úprava používa pojem „hemmen“, ktorý sa do angličtiny najčastejšie prekladá ako „suspend“ (zastaviť). Anglické znenie článku 3 ods. 1 nariadenia č. 2988/95 však používa pojem „interrupted“ (prerušuje sa) (vo francúzštine je uvedené „est interrompue“ a v nemčine „wird unterbrochen“). V zostávajúcej časti budem zameniteľne používať výrazy „zastaviť“ a „prerušiť“.

19 — Žiadosti týkajúce sa hospodárskych rokov 1988 až 1997 boli predložené vnútroštátnym súdom. Predmetom prejednávaných návrhov na začatie prejudiciálneho konania sú však len hospodárske roky 1994/95, 1995/96 a 1996/97.

32. Bundesanstalt následne 13. apríla 2007 vydal rozhodnutie, ktorým boli z hlavnej pohľadávky vymáhané úroky vo výške 298 650,93 eura (ďalej len „prvé rozhodnutie o úrokoch“).

33. Pfeifer toto rozhodnutie spochybnila. Namieta predovšetkým pohľadávku týkajúcu sa úrokov vo výške 119 984,24 eura za roky 1999 až 2002 z dôvodu, že tento nárok je premlčaný.

34. Pfeifer ďalej tvrdí, že nárok Bundesanstaltu týkajúci sa úrokov bol premlčaný dokonca skôr, než bolo vydané prvé rozhodnutie o úrokoch (ďalej len „otázka premlčania“). Zastáva názor, že dlh predstavovali iba úroky týkajúce sa obdobia po 13. apríli 2007. [20]

35. Dňa 22. októbra 2007 Bundesanstalt vydal upravené rozhodnutie týkajúce sa dlžných úrokov (ďalej len „druhé rozhodnutie o úrokoch“). Pripustil, že štvorročná premlčacia doba, ktorá sa uplatňuje na tieto dlhy, znamená, že nárok na úroky za roky 1997 a 1998 bol ku dňu vydania hlavných rozhodnutí premlčaný.

36. Bundesanstalt však zastáva názor, že hlavné rozhodnutia mali za následok prerušenie plynutia premlčacej doby týkajúcej sa nároku na úroky. Úroky, ktoré vznikli od 1. januára 1999 (237 644,17 eura) tak podľa jeho názoru nie sú premlčané.

37. Pfeifer podala 14. novembra 2007 žalobu na Verwaltungsgericht Köln (správny súd v Kolíne nad Rýnom), v ktorej žiadala zrušenie druhého rozhodnutia o úrokoch v rozsahu, v akom sa týkalo úrokov za obdobie od 1. januára 1999 do 31. decembra 2002 (119 984,27 eura). Za nasledujúce roky dlžné úroky uhradila.

38. Verwaltungsgericht druhé rozhodnutie o úrokoch v napadnutom rozsahu zrušil svojím rozsudkom z 25. novembra 2009. Uviedol, že otázka premlčania nie je relevantná. Zastával názor, že pohľadávka týkajúca sa úrokov bola založená na § 14 Marktorganisationsgesetz [21]. Podľa tohto ustanovenia sú žiadosti o vrátenie osobitných dávok zvýšené o úroky „odo dňa, ku ktorému vznikli“. Nárok na vrátenie však vznikol najskôr oznámením hlavných rozhodnutí, preto nie je potrebné platiť úroky za skoršie obdobia.

39. Bundesanstalt podal na Bundesverwaltungsgericht opravný prostriedok. Tvrdí, že hlavné rozhodnutia retroaktívne zrušili povolenie náhrady nákladov na uskladnenie a z toho dôvodu by Pfeifer mala zaplatiť úroky z preplatku už od jeho prijatia.

40. Bundesverwaltungsgericht položil Súdnemu dvoru tieto prejudiciálne otázky:

„1. Uplatňuje sa článok 3 [nariadenia č. 2988/95] popri použití na vrátenie výhody získanej protiprávne na základe nezrovnalosti aj na premlčanie úrokov, ktoré sú splatné podľa vnútroštátneho práva?

V prípade kladnej odpovede na prvú otázku:

2. Má sa pri porovnaní premlčacích dôb požadovanom v článku 3 ods. 3 nariadenia č. 2988/95 zohľadniť iba dĺžka tejto doby, alebo sa musia zohľadniť aj vnútroštátne ustanovenia, ktoré posúvajú začiatok plynutia premlčacej doby na koniec kalendárneho roka, v ktorom vznikol nárok (v danom prípade na úroky), bez toho, aby na to boli požadované ďalšie podmienky?

20 — Pozri bod 111 týchto návrhov.

21 — Pozri bod 21 týchto návrhov.

3. Začína premlčacia doba plynúť aj pre nároky na úroky okamihom vzniku nezrovnalosti, resp. skončením pokračujúcej alebo opakujúcej sa nezrovnalosti, dokonca aj vtedy, keď sa nároky na úroky týkajú neskorších časových období, a preto vznikajú až neskôr? Posúva sa začiatok premlčania pri pokračujúcich alebo opakujúcich sa nezrovnalostiach podľa článku 3 ods. 1 druhého pododseku nariadenia č. 2988/95 na okamih ukončenia nezrovnalosti aj v prípade nárokov na úroky?

4. Kedy sa končí účinok prerušenia spôsobený rozhodnutím príslušného orgánu podľa článku 3 ods. 1 tretieho pododseku druhej vety nariadenia č. 2988/95, ktorým bol meritórne stanovený sporný nárok (v danom prípade na úroky)?“

41. Písomné pripomienky predložili Pfeifer, Bundesanstalt a Komisia. Pfeifer a Komisia predniesli ústne pripomienky na pojednávaní 17. novembra 2011.

Posúdenie

Prvá otázka

42. Podstatou prvej otázky vnútroštátneho súdu je, či sa premlčacia doba stanovená v článku 3 ods. 1 nariadenia č. 2988/95 uplatní popri vymáhaní hlavnej pohľadávky aj na nároky na úroky podľa vnútroštátneho práva.

Úvodné poznámky

43. Cieľom nariadenia č. 2988/95 je zaviesť všeobecnú úpravu na stíhanie nezrovnalostí. V tomto zmysle má všeobecnú povahu aj úprava, ktorou sa riadia premlčacie doby. Cieľom normotvorcu bolo prostredníctvom všeobecnej úpravy premlčania definovať minimálnu dobu uplatniteľnú vo všetkých členských štátoch a vzdať sa možnosti vymáhať sumy neoprávnene získané z rozpočtu EÚ po uplynutí štvorročnej premlčacej doby od okamihu, keď k nezrovnalosti došlo. [22]

44. Podľa článku 1 ods. 1 nariadenia č. 2988/95 sa prijíma „všeobecná úprava týkajúca sa jednotných kontrol a správnych opatrení a sankcií, ktoré sa týkajú protiprávneho konania s ohľadom na právo spoločenstva“. [23]

45. Článok 2 ods. 1 stanovuje, že na zabezpečenie náležitého uplatňovania práva Spoločenstva sa zavedú správne kontroly, opatrenia a sankcie. Článok 2 ods. 3 stanovuje, že právo Spoločenstva stanoví druh a rozsah takýchto opatrení.

46. Vzhľadom na to, že nariadenie č. 2988/95 je všeobecným opatrením, článok 2 ods. 4 stanovuje, že za podmienok stanovených platným právom Spoločenstva sa postupy pri uplatňovaní kontrol, opatrení a sankcií Spoločenstva spravujú právom členských štátov. Z dôvodu neexistencie osobitných ustanovení nariadenia č. 2988/95 je teda potrebné ako prvé skúmať príslušné odvetvové predpisy EÚ a ako druhé vnútroštátne právo.

22 — Rozsudok z 5. mája 2011, Ze Fu Fleischhandel a Vion Trading, C-201/10 a C-202/10, Zb. s. I-3545, bod 24.

23 — Rozsudok z 29. januára 2009, Josef Vosding Schlacht-, Kühl- und Zerlegebetrieb a i., C-278/07 až C-280/07, Zb. s. I-457, bod 20.

47. Článok 3 ods. 1 prvý pododsek zavádza všeobecnú úpravu premlčania, ktoré definuje minimálnu dĺžku, ktorá sa uplatní vo všetkých členských štátoch.[24] Stanovuje, že odvetvové predpisy môžu stanoviť aj kratšie obdobie, ktoré však nesmie byť kratšie ako tri roky. Súdny dvor rozhodol, že odkaz na „odvetvové predpisy“ v článku 3 ods. 1 sa týka predpisov práva Únie, a nie vnútroštátnych predpisov.[25]

48. V prejednávanej veci sa na hlavnú pohľadávku uplatní premlčacia doba stanovená v článku 3 ods. 1, pretože neexistuje nijaký odvetvový predpis, ktorý by stanovil lehotu na vrátenie neoprávnene uhradených nákladov na uskladnenie cukru.

49. Článok 4 ods. 1 stanovuje, že správne opatrenia týkajúce sa nezrovnalosti zahrnujú odňatie neprávom získanej výhody prostredníctvom povinnosti zaplatiť alebo vrátiť dlžné alebo neprávom získané sumy. Článok 4 ods. 2 ďalej stanovuje: „Uplatnenie opatrení uvedených v odseku 1 sa obmedzí na zrušenie poskytnutej výhody chody [zvýšenej – *neoficiálny preklad*], *ak je tak ustanovené*, na úrok [o úrok – *neoficiálny preklad*] určený na základe paušálnej sadzby“ (kurzívou zvýraznila generálna advokátka). Toto je jediný výslovný odkaz na úroky v nariadení č. 2988/95.

50. V prejednávanej veci sa hlavná pohľadávka – na náhradu nákladov na uskladnenie cukru vyrobeného nad rámec výrobných kvót – týka správneho opatrenia uloženého na základe článku 4 nariadenia č. 2988/95 (a nie takej správnej sankcie, akou je sankcia stanovená v článku 5). Nárok na úroky vznikajúci z tejto hlavnej pohľadávky je predmetom konania, ktoré viedlo k prejednávanému návrhu na začatie prejudiciálneho konania.

51. Nároky na úroky vznikajú vo všeobecnosti iba na základe nárokov na výšku hlavnej pohľadávky. Žaloba na vymáhanie úrokov je zvyčajne akcesorická vo vzťahu k hlavným konaniam o vymáhanie dlhu.[26] Skutkové okolnosti zistené vnútroštátnym súdom a jeho výklad vnútroštátnych predpisov dokazujú, že v prejednávanej veci to tak naozaj je.

52. Zo znenia článku 4 ods. 2 vyplýva, že stanovenie úrokov je opatrením, ktoré možno prijať spolu s odňatím protiprávne získanej výhody. Zastávam preto názor, že dlžný úrok je na účely nariadenia č. 2988/95 považovaný za akcesorický vo vzťahu k hlavnej pohľadávke. Nie je súčasťou samotnej neoprávnene získanej výhody.

Analýza

53. Pri neexistencii výslovného ani implicitného odkazu na konania týkajúce sa úrokov spadá akcesorický nárok na úroky do pôsobnosti článku 3 ods. 1 nariadenia č. 2988/95?

54. Bundesanstalt, rovnako ako vnútroštátny súd, zastáva názor, že hoci je vymáhanie úrokov upravené právom Únie, článok 3 nariadenia č. 2988/95 sa týka výlučne výšky hlavnej pohľadávky, ktorá sa stáva dlžnou z dôvodu nezrovnalosti, a nie z dôvodov akcesorických nárokov na úroky.

24 — Tamže, bod 27.

25 — Rozsudok z 22. decembra 2010, Corman, C-131/10, Zb. s. I-14199, bod 41.

26 — Zjavnou výnimkou je rozsudok z 8. marca 2001, Metallgesellschaft, C-397/98 a C-410/98, Zb. s. I-1727, ktorý sa týkal návrhu na náhradu škody alebo náhradu hodnoty za používanie peňazí zaplatených vo forme zálohovej korporačnej dane (advanced corporation tax, ACT), daňovej správe podľa daňového režimu, o ktorom Súdny dvor následne rozhodol, že je diskriminačný, a teda v rozpore s právom Únie. Za uvedených, veľmi špecifických okolností, keď vzniknutá škoda nespočívala v zaplatení splatnej dane, ale v jej zaplatí *vopred*, bol nárok na úroky ako kompenzácia za finančné znevýhodnenie „skutočným cieľom žaloby v konaní vo veci samej“ (bod 87).

55. Pfeifer tvrdí po prvé, že neexistuje jasné ustanovenie práva Únie upravujúce úroky, po druhé, že prvá otázka vnútroštátneho súdu sa týka výkladu článku 4 nariadenia č. 2988/95 a zo štruktúry a znenia jeho odseku 2 vyplýva, že úroky nie sú súčasťou hlavnej pohľadávky, ktorá je predmetom nároku na vrátenie, po tretie, že článok 4 je samostatný vo vzťahu k článku 3, a nakoniec, že dlžné úroky sú akcesorické vo vzťahu k hlavnej pohľadávke, takže musia byť predmetom samostatného ustanovenia týkajúceho sa začatia plynutia premlčacích lehôt.

56. Komisia zastáva názor, že dlžné úroky spadajú do pôsobnosti článku 3 nariadenia č. 2988/95. Správne opatrenia sú uložené na základe článku 4 nariadenia č. 2988/95 na účely odňatia neoprávnene získaných výhod. Dlžné úroky sú vymáhané vtedy, ak sú takéto opatrenia uplatnené. Článok 3 na vymáhanie úrokov implicitne stanovuje štvorročnú premlčaciu dobu, ktorá začína plynúť v okamihu, keď nezrovnalosť nastala. Komisia ďalej tvrdí, že nariadenie č. 2988/95 sa uplatní na zabezpečenie toho, aby dlžné úroky neboli podľa vnútroštátneho práva považované za nezávislé od hlavnej pohľadávky. Nariadenie č. 2988/95 stanovuje, že nárok na úroky nie je premlčaný pred uplynutím štvorročnej premlčacej doby, ktorá sa uplatní v okamihu, keď nezrovnalosť nastala (s výnimku všetkých období prerušenia).

57. Na rozdiel od vnútroštátneho súdu Bundesanstalt a Komisia zastávajú názor, že vymáhanie úročených dlhov spadá do pôsobnosti práva Únie. V tomto zmysle odkazujú obidva orgány na článok 32 ods. 1 nariadenia č. 1290/2005.

58. Podľa Komisie je nutné, aby na úrovni EÚ existovala všeobecná úprava, ktorá stanoví minimálnu premlčaciu dobu, ktorá sa vo všetkých členských štátoch uplatní na vymáhanie dlžných úrokov na účely ochrany finančných záujmov Európskej únie. Úroky sú príjmom rozpočtu EÚ a majú kompenzačný charakter, lebo predstavujú ujmu, ktorej je rozpočet vystavený dovtedy, kým nie je výška hlavnej pohľadávky vrátená.

59. Bundesanstalt zastáva názor, že článok 3 ods. 1 neupravuje osobitné ustanovenie týkajúce sa nároku na úroky. Takéto nároky preto nespadajú do pôsobnosti premlčacej doby, ktorá je v ňom stanovená, a sú upravené vnútroštátnymi predpismi.

60. Pfeifer tvrdí, že účelom úročenia je zabrániť narušeniu hospodárskej súťaže, a nie ochrana finančných záujmov EÚ.

61. Spadá vymáhanie úrokov do pôsobnosti nariadenia č. 2988/95?

62. Cieľ nariadenia č. 2988/95 je široko vyjadrený v jeho odôvodnení. Tretie odôvodnenie stanovuje, že „… treba brániť vo všetkých oblastiach činom, ktoré poškodzujú finančné záujmy spoločenstiev“. Štvrté odôvodnenie potvrdzuje, že cieľom právnej úpravy je boj proti podvodom poškodzujúcim finančné záujmy Spoločenstva.[27]

63. Zastávam názor, že účel vymáhania úrokov má sám osebe vplyv na to, či výber takéhoto poplatku patrí medzi ciele nariadenia č. 2988/95.

64. Tento cieľ je dvojitý. Po prvé odškodňuje osobu, ktorá nemohla využiť dané peniaze. Úroky predstavujú časovú hodnotu peňazí, ktoré Pfeifer prijala ako preplatok. Po druhé vylučuje akúkoľvek výhodu, ktorú by Pfeifer mohla získať ako príjemkyňa preplatku zo získanej pomoci na základe nezrovnalosti, pokiaľ by takéto preplatky boli bezúročné.

65. Zastávam názor, že takýto dvojitý účel je plne v súlade s cieľmi nariadenia č. 2988/95.

27 — Rozsudok Corman, už citovaný v poznámke pod čiarou 25, bod 36.

66. Ďalej, pokiaľ ide o znenie a štruktúru nariadenia č. 2988/95, zastávam názor, že napriek neexistencii výslovnej formulácie v článku 3 sa štvorročná premlčacia doba stanovená v tomto ustanovení uplatní aj na úroky.

67. Vzhľadom na to, že nároky na úroky sú (vo všeobecnosti) akcesorické vo vzťahu k nároku na vrátenie neoprávnene získanej výhody, nebolo by logické vykladať znenie nariadenia č. 2988/95 tak, že dlžné úroky sú úplne mimo jeho pôsobnosti.

68. Všeobecný pojem „konanie [začatie stíhania – *neoficiálny preklad*]“ v prvej vete článku 3 ods. 1, ktorá stanovuje: „Premlčacia doba konania [na začatie stíhania – *neoficiálny preklad*] je štyri roky od času spáchania nezrovnalosti…“, nie je formulovaný takým jazykom, ktorý by naznačoval, že sa vzťahuje iba na určitý typ nároku, napríklad na nárok týkajúci sa hlavnej pohľadávky. Zastávam preto názor, že pojem „konanie“ treba vykladať v tom zmysle, že sa vzťahuje na žaloby o vrátenie výšky hlavnej pohľadávky (neoprávnená výhoda), ako aj na akcesorický nárok na úroky, pokiaľ je takýto nárok stanovený vnútroštátnym právom. Tento názor je podporený nasledujúcimi dôvodmi. Po prvé v zmysle nariadenia č. 2988/95 odkazuje „konanie“ vo všeobecnosti na konanie príslušných orgánov v boji proti nezrovnalostiam. Po druhé akcesorický nárok na úroky je súčasťou tohto všeobecného cieľa. Účelom akcesorickej žaloby (vymáhajúcej úroky) je získanie kompenzácie v prospech rozpočtu EÚ za dlhodobé používanie finančných prostriedkov, ktoré boli získané neoprávnene.

69. Po tretie Súdny dvor uviedol, že členské štáty pri vymáhaní neoprávnene získaných výhod z dôvodu nezrovnalosti [28] konajú v mene a na účet rozpočtu EÚ. Začatie konaní o akcesorickom nároku na úrok v tomto zmysle znamená, že členské štáty podobne vymáhajú aj nárok v prospech rozpočtu EÚ.

70. Po štvrté vnútroštátny súd sa mýli, ak zastáva názor, že pokiaľ vnútroštátne právo stanovuje výber úrokov, všetky súvisiace príjmy sú súčasťou rozpočtu členského štátu, a nie rozpočtu Európskej únie.

71. Je pravda, že systém náhrad nákladov na uskladnenie bol navrhnutý ako samofinancovaný, a nie ako zdroj príjmu rozpočtu EÚ. [29] Neoprávnene vyplatené sumy, ktoré boli vrátené, sú však pripísané v prospech rozpočtu Spoločenstva (s výnimkou práva členských štátov ponechať si 20 % z každej takejto sumy), a pokiaľ sú vnútroštátnym právom upravené akcesorické nároky na úroky, sú v prospech rozpočtu Spoločenstva pripísané aj všetky vymožené úroky. [30] Vymáhanie hlavnej pohľadávky aj úrokov spadá do oblasti finančných záujmov Európskej únie.

72. Teleologický výklad nariadenia č. 2988/95 podľa môjho názoru vedie k záveru, že dlžné úroky, ktoré môžu vzniknúť len vtedy, ak existuje hlavná pohľadávka, ku ktorej sa môžu viazať, sú upravené aj nariadením a tak spadajú do pôsobnosti premlčacej doby stanovenej v článku 3 ods. 1.

73. Z toho dôvodu, ak bola neoprávnená výhoda získaná na základe nezrovnalosti, štvorročná lehota stanovená v článku 3 ods. 1 nariadenia č. 2988/95 upravuje premlčaciu dobu týkajúcu sa nárokov na úroky vzniknuté podľa vnútroštátneho práva.

Druhá, tretia a štvrtá otázka

Úvodné poznámky

74. Takýto výklad vedie k naliehavému a zložitému problému: Ako má byť nariadenie č. 2988/95 uplatnené, ak neexistujú podrobné výslovné ustanovenia týkajúce sa akcesorických nárokov na úroky?

28 — Rozsudok Josef Vosding Schlacht-, Kühl- und Zerlegebetrieb a i., už citovaný v poznámke pod čiarou 23, bod 29.

29 — Pozri body 16 a 17 vyššie.

30 — Pozri body 11 až 13 vyššie, ktoré podrobne uvádzajú legislatívnu históriu.

75. V prejednávanej veci sú zostávajúce otázky vnútroštátneho súdu úzko spojené, pretože nastoľujú konkrétne otázky týkajúce sa spôsobu, ktorým sa môže premlčacia doba stanovená v nariadení č. 2988/95 uplatniť na uvedené nároky na úroky.

76. Je zjavné, že pri posudzovaní mechanizmu premlčacej doby je podstatné identifikovať okamih, od ktorého začína lehota plynúť. Nariadenie č. 2988/95 v tomto zmysle neobsahuje osobitné ustanovenie týkajúce sa úrokov. Nariadenie neobsahuje ani žiadne ustanovenie týkajúce sa úrokovej sadzby alebo spôsobu, akým sa má vypočítať.

77. Súdny dvor rozhodol, že pri neexistencii opatrení EÚ je úlohou vnútroštátneho práva, aby upravilo všetky súvisiace otázky týkajúce sa vrátenia neoprávnene odvedených platieb vrátane sadzby úrokov a dátumu, od ktorého sa musia vypočítať. [31] V prípade konaní, ktorých cieľom je vrátenie neoprávnenej výhody spadajúcej do pôsobnosti nariadenia č. 2988/95, totiž musí byť každý nárok na úroky nutne uplatnený podľa vnútroštátneho práva, pretože úroky môžu byť pripočítané len vtedy, ak vo vnútroštátnom práve existuje ustanovenie, ktoré to umožňuje. [32]

78. Všetky vnútroštátne predpisy sa musia uplatniť v súlade so všeobecnými povinnosťami členských štátov na základe článku 325 ods. 1 ZFEÚ pre boj proti podvodom a iným protiprávnym konaniam, ktoré ohrozujú finančné záujmy EÚ a všeobecné zásady práva Únie. Vnútroštátne pravidlá, ktoré sa týkajú fungovania premlčacej doby stanovenej v článku 3 ods. 1 (napríklad okamih, od ktorého začína plynúť), musia preto spĺňať požiadavky právnej istoty. [33] Jednotlivé vnútroštátne pravidlá však nesmú byť nevýhodnejšie ako tie, ktoré sa týkajú podobných žalôb vnútroštátnej povahy (zásada ekvivalencie), a nesmú v praxi znemožniť alebo nadmerne sťažiť výkon práv, ktoré priznáva právny poriadok EÚ (zásada efektivity). [34]

79. Európsky dvor audítorov (ďalej len „Dvor audítorov“) nedávno uverejnil osobitnú správu pod názvom „Spätné získavanie neoprávnených platieb uskutočnených v rámci spoločnej poľnohospodárskej politiky“ [35]. Uvádza, že účtovanie úrokov z dlhov, ktoré vznikli na základe nezrovnalosti, stále nie je úplne harmonizované a že prevažná väčšina opatrení (napríklad sadzba na výpočet úrokov) je upravená vnútroštátnym právom. [36] Dvor audítorov preto odporúča, aby bola na úrovni EÚ prijatá výslovná úprava na vymáhanie dlžných úrokov na účely účinnej ochrany finančných záujmov EÚ.

80. Súdny dvor už v roku 1970 uznal, že pravidlá upravujúce premlčaciu dobu v konaní musia byť stanovené vopred a musia spĺňať požiadavky právnej istoty. [37]

81. Z hľadiska procesnej logiky majú pravidlá stanovujúce premlčaciu dobu predstavovať súčasť súboru opatrení, ktoré zahrnujú dĺžku premlčacej doby, kritériá na stanovenie dátumu, od ktorého začínajú plynúť, skutočností, ktoré majú vplyv na prerušenie alebo zastavenie plynutia premlčacej doby a uplatniteľnú úrokovú sadzbu (úrokové sadzby). Pri vytváraní takéhoto súboru musia byť zohľadnené záujmy príslušných orgánov členských štátov a záujmy hospodárskych subjektov spolu s dozornou úlohou Komisie pri ochrane finančných záujmov EÚ.

31 — Rozsudok Metallgesellschaft, už citovaný v poznámke pod čiarou 26, bod 86.

32 — Článok 4 ods. 2. Je možné si predstaviť, že právne predpisy EÚ upravujúce určité odvetvie môžu byť chápané tak, že stanovujú osobitné ustanovenie na vrátenie úrokov z neoprávnene vyplatených súm. V prejednávanej veci však to tak nie je.

33 — Rozsudok z 11. júla 2002, Marks and Spencer, C-62/00, Zb. s. I-6325, bod 39 a tam citovaná judikatúra; pozri tiež bod 80 nižšie.

34 — Rozsudok z 24. marca 2009, Danske Slagterier, C-445/06, Zb. s. I-2119, bod 31 a tam citovaná judikatúra.

35 — Osobitná správa č. 8/2011, dostupná na www.eca.europa.eu.

36 — Pozri bod 33 osobitnej správy č. 8/2011.

37 — Rozsudok z 15. júla 1970, ACF Chemiefarma/Komisia, 41/69, Zb. s. 661, body 19 a 20.

82. Vyjadrila som názor, že článok 3 ods. 1 nariadenia č. 2988/95 môže byť vykladaný tak, že pre nároky na úroky zavádza štvorročnú premlčaciu dobu. [38] Z toho však nevyplýva, že Súdny dvor sa má snažiť o vytvorenie úplného „systému premlčania“ v otázkach úrokov tým, že bude vkladať do textu slová, ktoré tam zjavne nie sú. Bolo by to v rozpore so zásadou právnej istoty. Je úlohou normotvorcu EÚ, aby zvážil, či treba prijať podrobné harmonizované pravidlá na uplatnenie uvedenej štvorročnej premlčacej doby na vymáhanie nárokov na úroky. Takéto pravidlá EÚ v súčasnosti neexistujú.

Druhá otázka

83. Podstatou otázky vnútroštátneho súdu je, či pri stanovení dĺžky premlčacej doby na účely článku 3 ods. 3 nariadenia č. 2988/95 je nutné zohľadniť také faktory, akým je odloženie začatia plynutia lehoty.

84. Vnútroštátny súd zastáva názor, že pokiaľ ide o druhú otázku, sú relevantné len roky 1999 a 2000. Podľa neho na roky 2001 a 2002 sa vzťahujú novelizované vnútroštátne predpisy týkajúce sa dlžných úrokov, na ktoré sa uplatní kratšia, trojročná lehota. [39] Roky 1999 a 2000 sú však upravené priamo nariadením č. 2988/95, ktoré stanovuje štvorročnú premlčaciu dobu. [40]

85. Vnútroštátny súd vysvetľuje, že ak sa nariadenie č. 2988/95 uplatní na úroky dlžné za rok 1999, časť nároku za obdobie od 1. do 30. januára 1999 je premlčaná, pretože úroky možno požadovať najskôr odvtedy, keď boli vydané hlavné rozhodnutia, teda od 30. januára 2003. [41] Ak by sa však situácia spravovala vnútroštátnym právom, premlčacia doba by vylúčila obdobie pred 31. decembrom 1999, lebo podľa vnútroštátneho pravidla je začiatok plynutia premlčacej doby odložený do konca kalendárneho roka, v ktorom nárok vznikol. [42]

86. Obidvaja účastníci konania vo veci samej zastávajú názor, že pri akomkoľvek porovnávaní so štvorročnou lehotou stanovenou v článku 3 ods. 1 nariadenia č. 2988/95 je nutné zohľadniť iné faktory než stanovenú dĺžku vnútroštátnej premlčacej doby.

87. Komisia tvrdí, že nariadenie č. 2988/95 neobsahuje osobitnú úpravu počítania dôb a lehôt. Článok 3 ods. 2 nariadenia č. 1182/71 sa tak musí uplatniť obdobne a musí byť vykladaný v spojení s nariadením č. 2988/95. Nakoniec pri porovnaní premlčacích lehôt týkajúcich sa nárokov na úroky na účely článku 3 ods. 3 musí každá lehota dlhšia ako štyri roky spĺňať požiadavky právnej istoty.

88. Súhlasím s pripomienkami Komisie v tom zmysle, že keďže nariadenie č. 2988/95 nestanovuje spôsob, akým majú byť lehoty počítané, musí sa uplatniť nariadenie č. 1182/71.

89. Uplatnia sa vnútroštátne pravidlá, ktoré odkladajú započítanie plynutia premlčacej doby na koniec kalendárneho roka, v ktorom nároky vznikli, v spojení so štvorročnou premlčacou dobou stanovenou v článku 3 ods. 1 nariadenia č. 2988/95?

90. Z mojej odpovede na prvú otázku vyplýva, že podľa môjho názoru je lehota týkajúca sa nároku na úroky štvorročná, tak ako stanovuje článok 3 ods. 1 nariadenia č. 2988/95. Navyše vzhľadom na to, že uvedené ustanovenie je priamo uplatniteľné, nutne z neho vyplýva, že kratšia, trojročná lehota je s nariadením nezlučiteľná. [43]

38 — Pozri bod 73 vyššie.

39 — Pozri bod 22 vyššie.

40 — Pozri bod 7 vyššie.

41 — Pozri bod 29 vyššie.

42 — Pozri bod 22 vyššie.

43 — Rozsudky Josef Vosding Schlacht-, Kühl- und Zerlegebetrieb a i., už citovaný v poznámke pod čiarou 22, body 27 a 28, a Ze Fu Fleischhandel a i., už citovaný v poznámke pod čiarou 22, bod 24.

91. Je úlohou vnútroštátneho súdu, aby určil, ako priamo uplatniteľná štvorročná premlčacia doba pôsobí vo vzťahu k nárokom na úroky za roky 2000 a 2001.

92. Poznamenávam, že Súdny dvor rozhodol, že článok 3 ods. 3 nariadenia č. 2988/95 poskytuje členským štátom široký priestor na voľnú úvahu, pokiaľ ide o stanovenie dlhších premlčacích lehôt, ktoré majú v úmysle uplatňovať v prípade nezrovnalosti poškodzujúcej finančné záujmy EÚ. [44]

93. Ustanovenia prijaté a uplatňované členskými štátmi pri boji s podvodmi ohrozujúcimi finančné záujmy Európskej únie v tomto zmysle však musia zachovávať všeobecné zásady práva Únie. Konkrétne pravidlá, ktoré upravujú premlčacie doby, musia plniť funkciu zabezpečenia právnej istoty. [45]

94. Pri akomkoľvek porovnávaní so všeobecnou štvorročnou premlčacou dobou stanovenou v článku 3 ods. 1 by preto mali byť na účely stanovenia dĺžky premlčacej doby týkajúcej sa nárokov na úrok zohľadnené na účely článku 3 ods. 3 nariadenia č. 2988/95 vnútroštátne pravidlá, ktoré predlžujú premlčaciu dobu.

Tretia otázka

95. Tretia otázka vnútroštátneho súdu má dve časti.

96. Vnútroštátny súd sa v prvej časti svojej otázky pýta, či plynutie premlčacej doby týkajúcej sa nárokov na úroky sa začína v okamihu, keď k nezrovnalosti došlo (článok 3 ods. 1 prvý pododsek nariadenia č. 2988/95), alebo ak sa trvajúca či opakujúca sa nezrovnalosť skončí (článok 3 ods. 1 druhý pododsek), a aký vplyv má skutočnosť, že nároky na úroky podľa vnútroštátneho práva vznikajú len neskôr, napríklad v prípade, keď bolo konanie týkajúce sa nezrovnalosti ukončené.

97. Pfeifer tvrdí, že plynutie premlčacej doby týkajúcej sa nárokov na úroky sa začína okamihom, od ktorého príslušné orgány vymáhajú hlavnú pohľadávku. Bundesanstalt tvrdí, že okamih, v ktorom začína plynúť premlčacia doba týkajúca sa úrokov, je upravená vnútroštátnym právom. Komisia tvrdí, že plynutie premlčacej doby sa začína okamihom, keď došlo k nezrovnalosti.

98. Z písomnej odpovede Bundesanstaltu na otázky Súdneho dvora som dospela k záveru, že povaha nezrovnalosti – pokračujúcej alebo opakujúcej sa – je v konaní vo veci samej stále sporná. Vnútroštátny súd totiž do dnešného dňa nestanovil, či nezrovnalosť spadá do prvého, alebo do druhého pododseku článku 3 ods. 1.

99. Zastávam však názor, že rozhodnutie o tejto otázke je nevyhnutným prvým krokom na účely stanovenia okamihu, kedy začína plynúť premlčacia doba týkajúca sa nárokov na úroky.

100. Súdny dvor v rozsudku Vonk Dairy Products BV [46] rozhodol, že o nezrovnalosť pokračujúcu alebo opakujúcu sa ide vtedy, keď sa jej dopustí subjekt Spoločenstva, ktorý čerpá hospodárske výhody zo všetkých podobných operácií, ktorými sa porušuje rovnaké ustanovenie práva Spoločenstva. Vnútroštátny súd má prostredníctvom uvedeného kritéria overiť, či sú v spore v konaní vo veci samej splnené základné prvky pokračujúcej alebo opakujúcej sa nezrovnalosti. [47]

44 — Rozsudok Corman, už citovaný v poznámke pod čiarou 25, bod 54.

45 — Rozsudok Ze Fu Fleischhandel a Vion Tradin, už citovaný v poznámke pod čiarou 22, body 30 a 32 a citovaná judikatúra.

46 — Rozsudok z 11. januára 2007, C-279/05, Zb. s. I-239, bod 41.

47 — Rozsudok Vonk Diary Products BV, už citovaný v poznámke pod čiarou 46, bod 43.

101. Pokiaľ ide o začiatok plynutia premlčacej doby, znenie článku 3 ods. 1 (ktoré odkazuje na okamih, keď k nezrovnalosti uvedenej v článku 1 ods. 1 došlo) sa zameriava na samotnú nezrovnalosť, a nie na akcesorický nárok na úroky. Nič v ňom nenaznačuje, kedy začína plynúť premlčacia doba týkajúca sa dlžných úrokov. Dodávam, že nie vždy je možné kvantifikovať hlavnú pohľadávku (ktorou je neoprávnená výhoda) v okamihu, keď nezrovnalosť nastane.[48] Za takýchto okolností je tiež nemožné kvantifikovať akýkoľvek akcesorický nárok na úroky.

102. Pri neexistencii výslovného ustanovenia práva Únie sa táto otázka musí riadiť vnútroštátnymi predpismi. Pokiaľ by normotvorca EÚ zastával názor, že okamih, keď začínajú plynúť nároky na úroky, musí byť harmonizovaný, konal by pravdepodobne v záujme dosiahnutia tohto cieľa.

103. Vnútroštátny súd teda musí najskôr určiť, či sa uplatní prvý, alebo druhý pododsek článku 3 ods. 1. Následne musí uplatniť vnútroštátne predpisy na stanovenie okamihu, od ktorého začína plynúť premlčacia doba týkajúca sa úrokov. Uvedené predpisy musia byť uplatnené tak, aby bola zohľadnená akcesorická povaha nárokov na úroky, pretože nie je možné stanoviť nárok na úroky skôr, než je určená výška hlavnej pohľadávky.

104. Podstatou druhej časti tretej otázky vnútroštátneho súdu je, kedy začína plynúť premlčacia doba týkajúca sa nárokov na úrok v prípadoch pokračujúcich alebo opakujúcich sa nezrovnalostí (článok 3 ods. 1 druhý pododsek).

105. Komisia tvrdí, že premlčacia doba týkajúca sa dlžných úrokov vzniká skôr, než sa takéto nezrovnalosti skončia, a že jej plynutie je zastavené dovtedy, kým sa pokračujúca alebo opakujúca sa nezrovnalosť neskončí.

106. Moja odpoveď na prvú časť tretej otázky sa *mutatis mutandis* uplatní na vymáhanie úrokov v prípade pokračujúcich alebo opakujúcich sa nezrovnalostí. Zastávam názor, že nariadenie č. 2988/95 nešpecifikuje, kedy začína plynúť premlčacia doba týkajúca sa nároku na úroky. Členské štáty si tak zachovávajú možnosť uplatniť vnútroštátne predpisy na účely určenia začiatku plynutia premlčacej doby pri takýchto nárokoch.

Štvrtá otázka

107. Svojou poslednou otázkou sa chce vnútroštátny súd dozvedieť, do akej miery hlavné rozhodnutia a stanovenie zodpovednosti zaplatiť úrok (z 30. januára 2003) prerušuje plynutie premlčacej doby stanovenej v článku 3 ods. 1 nariadenia č. 2988/95.

108. Vnútroštátny súd tvrdí, že hlavné rozhodnutia prerušujú plynutie premlčacej doby v prípade hlavnej pohľadávky aj nároku na úroky. Po vydaní hlavných rozhodnutí začala plynúť nová premlčacia doba, ktorá uplynula 31. januára 2007. V čase vydania rozhodnutia o úrokoch 13. apríla 2007 by v dôsledku toho bol nárok na úroky už premlčaný.[49]

109. Vnútroštátny súd však zastáva názor, že hlavné rozhodnutia určujú aj samotnú povinnosť platiť úroky. Pýta sa preto, či prebiehajúce súdne konania (alebo vyšetrovania) týkajúce sa hlavnej pohľadávky môžu prerušiť plynutie premlčacej doby týkajúcej sa nároku na úroky.

110. Bundesanstalt tvrdí, že ak sú konania, ktoré spochybňujú rozhodnutia príslušných orgánov, naďalej predmetom sporu, je plynutie premlčacej doby pozastavené.

48 — Nezrovnalosť je v článku 1 ods. 2 nariadenia č. 2988/95 definovaná ako akékoľvek porušenie ustanovenia práva Spoločenstva hospodárskym subjektom. Nie však všetky nezrovnalosti vedú ku kvantifikovateľným nárokom v okamihu, keď k nim došlo. Pozri napríklad rozsudok z 21. decembra 2011, Ministre de l'Intérieur, de l'Outre-mer et des Collectivités territoriales/Chambre de commerce et d'industrie de l'Indre, C-465/10, Zb. s. I-14081 (nezrovnalosti pri postupe zadávania verejnej zákazky).

49 — Pozri bod 34 vyššie.

111. Spoločnosť Pfeifer rozlišuje medzi hlavnou pohľadávkou a dlžnými úrokmi. Zastáva názor, že len rozhodnutia príslušných orgánov týkajúce sa dlžných úrokov môžu vo vzťahu k takémuto nároku predstavovať akty prerušenia. Rozhodnutia z 30. januára 2003 sa týkali len hlavnej pohľadávky. Nemôžu preto prerušiť premlčaciu dobu týkajúcu sa dlžného úroku na účely článku 3 nariadenia č. 2988/95. Z toho vyplýva, že štvorročná premlčacia doba týkajúca sa niektorých dlžných úrokov v čase, keď bolo vydané rozhodnutie o úrokoch, už uplynula.

112. Komisia vykladá článok 3 ods. 2 nariadenia č. 2988/95 (ktorý stanovuje, že lehota na vykonanie rozhodnutia ukladajúceho správnu *sankciu* je tri roky) tak, že sa uplatní obdobne na správne *opatrenia*[50], ak príslušné orgány oznámia rozhodnutie týkajúce sa odňatia neoprávnene vyplatenej výhody. Komisia ďalej tvrdí, že otázka prerušenia alebo pozastavenia plynutia premlčacej doby je upravená vnútroštátnym právom.

113. Zastávam názor, že prvá veta článku 3 ods. 1 tretieho pododseku môže byť vykladaná len tak, že odkazuje späť na štvorročnú premlčaciu dobu stanovenú v článku 3 ods. 1 prvom pododseku. Z toho dôvodu, ak sa takáto štvorročná lehota uplatní, je prerušená iba konaniami, ktoré spadajú do článku 3 ods. 1 tretieho pododseku.

114. Prerušujú konania príslušného orgánu oznámené dlžníkovi, ktoré sa týkajú vyšetrovania alebo konaní týkajúcich sa hlavnej žaloby, aj konania týkajúce sa akcesorického nároku na úrok?

115. Poznamenávam, že Bundesanstalt zamietol prvé odvolanie spoločnosti Pfeifer proti hlavným rozhodnutiam, ale rozhodnutím z 10. októbra 2006 znížil výšku hlavnej pohľadávky.[51] Uvedené rozhodnutie bolo konaním príslušného orgánu oznámené dotknutej osobe a týkalo sa vyšetrovania alebo stíhania nezrovnalosti v zmysle článku 3 ods. 1 tretieho pododseku nariadenia č. 2988/95.

116. Premlčacia doba začína plynúť znova po každom akte prerušenia.[52] Premlčacia doba týkajúca sa hlavných pohľadávok začala plynúť opätovne v nadväznosti na toto rozhodnutie. Vzhľadom na to, že dlžný úrok je akcesorický, prerušujúci účinok rozhodnutia z 10. októbra 2006 týkajúceho sa hlavných pohľadávok by v podstate ovplyvnil aj premlčaciu dobu týkajúcu sa nároku na úrok. Vnútroštátny súd však ešte musí určiť, či nezrovnalosť v prejednávanej veci bola pokračujúca, alebo opakujúca sa,[53] a toto určenie je zásadným prvkom pri zisťovaní toho, ako rozhodnutie z 10. októbra 2006 ovplyvňuje premlčaciu dobu týkajúcu sa nároku na úrok. Zastávam názor, že Súdny dvor v tomto bode už nemôže pokročiť ďalej.

117. Vnútroštátny súd ďalej tvrdí, že hlavné rozhodnutia, ktoré sú predmetom súdnych konaní (z dôvodu ich spochybnenia spoločnosťou Pfeifer), doposiaľ nie sú konečné a vykonateľné. Z toho dôvodu sa pýta, kedy sa na účely nariadenia č. 2988/95 končí obdobie prerušenia.

118. Východiskom na zodpovedanie otázky vnútroštátneho súdu je opäť akcesorická povaha nárokov na úrok.[54]

119. Pokiaľ boli začaté súdne konania, v ktorých sa napádajú hlavné rozhodnutia (ktoré tvoria základ nárokov na úroky), nemôžu príslušné orgány vedieť, či dlžné úroky existujú, pokiaľ sa takéto konania neskončia. Za takýchto okolností je úlohou príslušných orgánov, aby obhájili postupy, ktoré predstavujú „akt…, o ktorom je daná osoba upovedomená a týka sa… právneho konania v súvislosti s nezrovnalosťou“ v zmysle článku 3 ods. 1 tretieho pododseku.

50 — Pozri bod 7 vyššie.

51 — Pozri bod 30 vyššie.

52 — Rozsudok z 28. októbra 2010, SGS Belgium, C-367/09, Zb. s. I-10761, bod 67.

53 — Pozri bod 99 vyššie.

54 — Pozri bod 51 vyššie.

120. Keď sa konania skončia, pokiaľ je dlh naďalej považovaný za existujúci, príslušné orgány to môžu oznámiť dlžníkovi (buď potvrdením ich nároku, alebo upravením výšky v zmysle konečného rozhodnutia). Až potom sa akcesorický nárok na úroky stáva určitým.

121. Na účely článku 3 ods. 1 tretieho pododseku tak konania týkajúce sa hlavných rozhodnutí prerušujú premlčaciu dobu akéhokoľvek akcesorického nároku, ak začala plynúť.

122. Premlčacie doby musia tiež zaručovať zabezpečenie právnej istoty.[55] Až po ukončení konania (alebo úradného vyšetrovania) sa príslušní účastníci konania – hospodársky subjekt a príslušné vnútroštátne orgány – dozvedia po prvé o tom, či existuje záväzok, a po druhé, či v dôsledku toho začala plynúť lehota na účely vymáhania akéhokoľvek akcesorického nároku na úroky prípustného podľa vnútroštátneho práva.[56]

123. Zastávam preto názor, že na účely článku 3 ods. 1 tretieho pododseku nariadenia č. 2988/95 sa premlčacia doba prerušuje do konečného rozhodnutia v akomkoľvek konaní, v ktorom boli napadnuté hlavné rozhodnutia, pokiaľ uvedené rozhodnutia stanovujú samotnú povinnosť zaplatiť úroky.

Návrh

124. Vzhľadom na to navrhujem, aby Súdny dvor odpovedal na otázky predložené Bundesverwaltungsgerichtom takto:

1. Pokiaľ bola neoprávnená výhoda získaná na základe nezrovnalosti, platí pre premlčaciu dobu týkajúcu sa nárokov na úroky, ktoré vznikli podľa vnútroštátneho práva, štvorročná lehota stanovená v článku 3 ods. 1 nariadenia Rady (ES, Euratom) č. 2988/95 z 18. decembra 1995 o ochrane finančných záujmov Európskych spoločenstiev.

2. Pri akomkoľvek porovnávaní so všeobecnou štvorročnou premlčacou dobou stanovenou v článku 3 ods. 1 by mali byť na účely stanovenia dĺžky premlčacej doby týkajúcej sa nárokov na úrok zohľadnené v zmysle článku 3 ods. 3 nariadenia č. 2988/95 vnútroštátne pravidlá, ktoré predlžujú dĺžku premlčacej doby.

3. Vzhľadom na to, že nariadenie č. 2988/95 nestanovuje, kedy začína plynúť premlčacia doba týkajúca sa nárokov na úroky v prípade nezrovnalostí spadajúcich do prvého alebo druhého pododseku článku 3 ods. 1, ponechávajú si členské štáty pri určovaní začatia plynutia premlčacej doby týkajúcej sa takýchto nárokov možnosť uplatniť vnútroštátne pravidlá.

4. Na účely článku 3 ods. 1 tretieho pododseku nariadenia č. 2988/95 sa premlčacia doba prerušuje do konečného rozhodnutia v akomkoľvek konaní, v ktorom boli napadnuté hlavné rozhodnutia, pokiaľ uvedené rozhodnutia stanovujú samotnú povinnosť zaplatiť úroky.

55 — Rozsudok SGS Belgium, už citovaný v poznámke pod čiarou 52, bod 68.

56 — Pozri body 80 až 82 vyššie.